

Green Deal van de Stichting Natuur & Milieu met de Rijksoverheid

Ondergetekenden:

1. De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, ieder handelende in haar of zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, tezamen hierna ook te noemen: Rijksoverheid;
2. Stichting Natuur & Milieu

Hierna tezamen ook genoemd: Partijen;

Hebben gezamenlijk het volgende vastgesteld:

Het kabinet beoogt een Green Deal met de samenleving, die bijdraagt aan verduurzaming van de maatschappij op korte en langere termijn en die lonend is voor overheid en maatschappij.

Doel van de Green Deal is laten zien dat groen en groei hand in hand gaan.

1. Partijen zien publiekprivate samenwerking als de beste manier om verduurzaming van onze economie te versnellen en hier ook economisch van te profiteren. Deze unieke gezamenlijke aanpak is in Nederland op andere terreinen zeer succesvol en de Green Deal zal hierop voortbouwen. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn onmisbaar om deze verduurzaming mogelijk te maken.
2. Bij de Green Deal gaat het om concrete duurzame initiatieven, waarbij barrières verdwijnen, innovaties ontwikkeld, gefinancierd en toegepast worden en duurzame kansen worden benut. In de praktijk loopt de maatschappij tegen belemmeringen aan die in de weg staan aan initiatieven die leiden tot een verdere verduurzaming.
3. In de Green Deal willen partijen concrete afspraken maken die deze belemmeringen wegnemen, zodat de initiatieven die anders moeilijk van de grond komen ruim baan krijgen. Initiatieven kunnen betrekking hebben op (decentrale opwekking van) energie, energiebesparing, schaarse grondstoffen, water en mobiliteit. Deze initiatieven kunnen vervolgens ook als voorbeeldfunctie dienen voor andere partijen en daarmee de totale markt in beweging zetten.
4. De voor de Green Deal geïnventariseerde projecten van initiatiefnemers zijn door het wegnemen van de beschreven belemmeringen potentieel succesvol, kunnen op korte termijn resultaten opleveren en kunnen uitmonden in nieuwe economische activiteiten of kostenbesparingen op korte of langere termijn voor het bedrijfsleven. De resultaten van een Green Deal kunnen daarna toepasselijk zijn op andere, vergelijkbare projecten, waardoor de reikwijdte van de Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de rijksoverheid tegenover staat.

De Green Deal tussen beschreven partijen bestaat uit de volgende afspraken:

“Smart Community”

Energiebesparing is een van de pijlers onder het Nederlands energiebeleid. Stichting Natuur & Milieu ziet dat in de bestaande woningbouw nog groot rendabel potentieel voor energiebesparing (30% van de verbruikte energie) onbenut blijft. Waar in de nieuwbouw middels strenge energienormen de energetische kwaliteit van woningen al heel goed is, is dit in de bestaande bouw moeilijker te realiseren.

Woningeigenaren en huurders zullen immers moeten investeren of hun gedrag moeten aanpassen.

Een combinatie van factoren – gebrek aan goede consumenteninformatie, prikkels, slecht marktaanbod etc. - zorgt ervoor dat dit niet gebeurt. Om grootschalige energiebesparing mogelijk te maken, zijn zij wel degenen die in beweging moeten komen.

Eén van de instrumenten om die beweging in gang te zetten, is de installatie van slimme meters.

De overheid heeft aan de netbeheerders een doelstelling opgelegd om 80% van alle huishoudens in 2020 van slimme meters te voorzien. Momenteel zijn er al diverse pilots met de slimme meter, naar schatting

zijn er in Nederland nu ongeveer 350.000 huishouden met slimme meters. Vanaf 2014 start de grootschalige uitrol, binnen 6 jaar zullen dan ruim 5 miljoen slimme meters worden geïnstalleerd. Eerste onderzoeken laten zien dat er een communicatieve interface naast de slimme meter nuttig kan zijn om bewoners structureel energie te laten besparen.

Het Green Deal project “Smart Community” heeft volgens Natuur & Milieu de juiste mix van prikkels voor de deelnemers door competitie en interactiviteit om een gedragsverandering tot stand te brengen. Deze aanpak kan volgens Natuur & Milieu na een aanloopfase op zichzelf staan en binnen twee jaar kan het project geld opleveren.

Green Deal initiatief

Natuur & Milieu wil op een innovatieve wijze energiebesparing voor alle typen bewoners – woning-eigenaren en huurders – aantrekkelijk maken door hen via een slimme meter zelf direct en realtime inzicht te geven in hun energieverbruik en daarmee de mogelijkheid te geven om te besparen én tegelijkertijd samen met een groep te verdienen. Het project van Natuur & Milieu behelst het opzetten van een zgn. *Smart Community* van bewoners teneinde energiebesparing te bereiken bij woningeigenaren en huurders. Deze woningeigenaren en huurders koppelen hun slimme meters aan een door Natuur & Milieu op te zetten online platform en kunnen hun verbruik ook linken aan sociale media. De leden van deze Community krijgen via het online platform inzage in hun verbruik en gerealiseerde besparing. Ze worden uitgedaagd om een besparingsdoel te realiseren en kunnen deze ook met elkaar vergelijken en tips en adviezen vragen.

Met de gerealiseerde besparing kunnen de deelnemers van de Community via het online Platform virtuele energy credits sparen. Deze credits vormen een extra stimulans – naast het Community aspect – om energie te besparen. De credits zullen namelijk een reële waarde gaan vertegenwoordigen als de deelnemers aan de Community op basis van de credits korting kunnen krijgen op producten en diensten van verschillende duurzame aanbieders. Als ze dit samen met een groep doen, krijgen ze nog meer inkoopvoordeel – door met de hele straat dubbel glas te laten zetten bijvoorbeeld. Natuur & Milieu zal partijen bijeenbrengen die voordelen en kortingen willen geven aan de community en de structuur organiseren waarin dit vorm krijgt.

Op de lange termijn kunnen de deelnemers van de Community gezamenlijk een speler op de energiemarkt worden. Dit kan door middel van het reguleren van piekbelasting op het elektriciteitsnet en uitgespaarde CO₂-rechten van het leverende energiebedrijf. Natuur & Milieu gaat met dit project als eerste de uitdaging aan om deze waarde deels terug te betalen aan degenen die deze energie hebben bespaard. Deze uitbetaling zal in de pilotfase door Natuur & Milieu worden gedaan. Later wordt gezocht naar een aparte rechtsvorm in overleg met de partners. Dit business model kan echter pas werken als er voldoende massa in de Community is (> 10.000 deelnemers). Dit project richt zich daarop.

Dit project gaat enerzijds energie besparen. Als er aan het eind van het project circa 100.000 deelnemers zijn, kunnen zij gezamenlijk circa 0,5 PJ tot 1,0 PJ per jaar besparen. Dit is 0.5 % van de overheidsdoelstelling zoals genoemd in het convenant Meer met Minder om in 2020 in Nederland 100 PJ per jaar bespaard te hebben in de gebouwde omgeving. Ook realiseert het project naar verwachting een CO₂-reductie van circa 40 kiloton CO₂ per jaar.

Anderzijds wordt de uitrol van de slimme meter versneld door dit project, omdat huishoudens een prikkel krijgen om een slimme meter aan te vragen bij hun netwerkbedrijf. De deelnemende huishoudens met een slimme meter van de Community in 2014 zijn naar schatting bezitters van 10% van de dan geïnstalleerde meters. In potentie zijn er in 2020 5.8 miljoen slimme meter huishoudens die kunnen deelnemen, als 20% daarvan lid wordt van de smart community, kan er tot wel 12 PJ per jaar bespaard worden tegen 2020.

Onderdelen en fasering project

1. Opstart- en testfase: Het eerste halfjaar van eind 2011 tot begin 2012 zal Natuur & Milieu het benodigde platform opzetten, de projectpartners en het pilotgebied identificeren en de eerste pilot-Community opbouwen van circa 1000 huishoudens met een slimme meter. In deze fase zal Natuur & Milieu de leiding en organisatie op zich nemen. Het netwerkbedrijf Alliander zal samen met een gemeente partner zijn voor de pilot.
2. Opschaalfase: In deze fase in 2012, na de pilot, is de Community een feit. Deze moet uiteraard groeien door online campagne en mond-tot-mondreclame naar circa 10.000 deelnemers. Natuur & Milieu zal de campagne en deze doorgroei organiseren. Daarnaast moet het business model gaan bewijzen dat de deelnemers inderdaad geld kunnen verdienen op de energiemarkt. Ook zal in overleg met de deelnemende partners de juiste rechtsvorm worden gekozen voor de verzelfstandiging.
3. Zelfstandigheid: In 2013 groeit de Community door naar circa 100.000 deelnemers. Hierna is het streven dat er een zelfstandige organisatie staat. Vanaf 2014 begint immers de echte uitrol van slimme meters en vergroot de markt voor deelnemers zich met grote stappen.

Het project eindigt op 31 maart 2014, waarna de Community zelfstandig verder gaat.

Het project en de financiële kaders zijn verder uitgewerkt in het projectplan *Green Deal Smart Community: Geld verdienen met energie besparen*, dat als bijlage is bijgevoegd bij deze verklaring.

Resultaten Natuur & Milieu

Stichting Natuur & Milieu wenst een 'Green Deal' aan te gaan. Natuur & Milieu streeft naar het resultaat om met dit project een totale energiebesparing realiseren van 0,5 PJ ten opzichte van het energieverbruik bij de start van het project in de periode 2011 t/m 2013. In het eerste half jaar vindt er een pilot plaats met 1.000 huishoudens, die ieder 6% elektriciteit en 10% gas besparen. Het Community platform wordt ontwikkeld en getest en is daarna gereed voor de uitrol in de twee daaropvolgende jaren tot 100.000 huishoudens. Daarbij is Natuur & Milieu wel afhankelijk van de snelheid van de installatie van de slimme meters, nu gaan we uit van circa 1 M slimme meters eind 2013. Na afloop van deze twee jaar zal de organisatie zelfstandig zijn en in de jaren erna energie blijven besparen.

Tegenprestatie Rijksoverheid

De Rijksoverheid onderschrijft het belang van energiebesparing in de bestaande woningbouw en is verheugd dat Stichting Natuur & Milieu initiatieven wil ontplooiën om op dit terrein concrete stappen te zetten.

De Rijksoverheid zal binnen de relevante wettelijke kaders en voor zover deze bijdrage strookt met de toepasselijke staatssteunregels een bijdrage leveren van € 225.000 in de opstartkosten van dit project, waar de totale kosten worden geraamd op € 720.000, onder de voorwaarde dat het verduurzaminginitiatief ook daadwerkelijk ten uitvoer wordt gebracht zoals uitgewerkt in het projectplan. Daartoe zal Stichting Natuur en Milieu een aanvraag indienen, vergezeld van een projectplan (inclusief begroting).

De overige kosten zullen door de projectpartners voor rekening worden genomen: Natuur & Milieu, het netwerkbedrijf Alliander en de pilotgemeente.

Slotbepalingen

Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en geldt voor de periode 2011 tot 2015. Alle in deze Green Deal genoemde afspraken worden zo snel mogelijk ter hand genomen. Partijen komen overeen dat de Green Deal afspraken niet in rechte afdwingbaar zijn. Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, waardoor andere partijen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals zodat navolging van deze Deals kan worden bevorderd.

Getekend te 's-Gravenhage op

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
Drs. M.J.M. Verhagen

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
mr. J.P.H. Donner

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu
J.J. Atsma

Directeur van stichting Natuur & Milieu
Ir. T.J.A. Wagenaar MBA

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

**NATUUR
& MILIEU**